

ТЕМАТИЧНИЙ НАПРЯМ 6

“Напрямки посилення фінансової безпеки страховиків в умовах диверсифікації ризиків”

Балицька М. В., аспірантка

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ВЛАСНИЙ КАПІТАЛ – ОСНОВА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СТРАХОВИКА

В умовах ринкових відносин пріоритетним завданням аналізу стану компанії стає не стільки облік грошових потоків, скільки дослідження фінансово-економічного стану і її фінансової стійкості. Фінансова стійкість – одна з найважливіших характеристик стану будь-якої організації і її поведінки щодо зовнішніх і внутрішніх змін.

Забезпечення фінансової стійкості страхової компанії є складним процесом, пов'язаним з постійним контролем всіх сфер діяльності страховика та своєчасною реакцією менеджменту компанії на зміну внутрішнього і зовнішнього середовища.

Основа фінансової стійкості страховика закладається ще при його заснуванні. На цьому етапі головним є розмір і структура статутного капіталу. Він необхідний для початку діяльності, так як в перший час у страхової компанії немає інших засобів, крім статутного капіталу, для виконання зобов'язань за договорами страхування, а надходження страхових внесків на цьому етапі є незначними. Як в Україні, так і за кордоном, статутний капітал формується в порядку і розмірах, визначених чинним законодавством та установчими документами. Власні кошти страховика формуються за рахунок внесків засновників, за рахунок прибутку, отриманого в результаті діяльності, та доходів від інвестування коштів, а також шляхом додаткової емісії акцій. Власний капітал складається зі статутного капіталу, додаткового капіталу, резервного капіталу та нерозподіленого прибутку (рис. 1).

Деякі автори вважають, що власний капітал в цілому і статутний капітал зокрема для страхової організації не мають особливого значення, оскільки для виконання зобов'язань перед страхувальниками формуються цільові страхові резерви. Такий підхід є не зовсім вірним. З метою забезпечення фінансової стійкості страховика, як в Україні, так і за кордоном, законодавчо встановлюється мінімальний розмір статутного капіталу, необхідного для початку діяльності. Це пов'язано, з одного боку, з тим, що на початковому етапі у страхової організації немає інших засобів для виконання зобов'язань за договорами страхування, крім статутного капіталу, оскільки надходження страхових внесків є незначними. З іншого боку, великий розмір стартового

капіталу дозволяє організації більш впевнено планувати свою діяльність на ринку, здійснювати досить великі операції і, отже, мати можливість вистояти в конкурентній боротьбі. Отже, при створенні страхової організації основна увага повинна приділятися розміру та структурі статутного капіталу, тобто основа фінансової стійкості страховика закладається ще при заснуванні компанії.

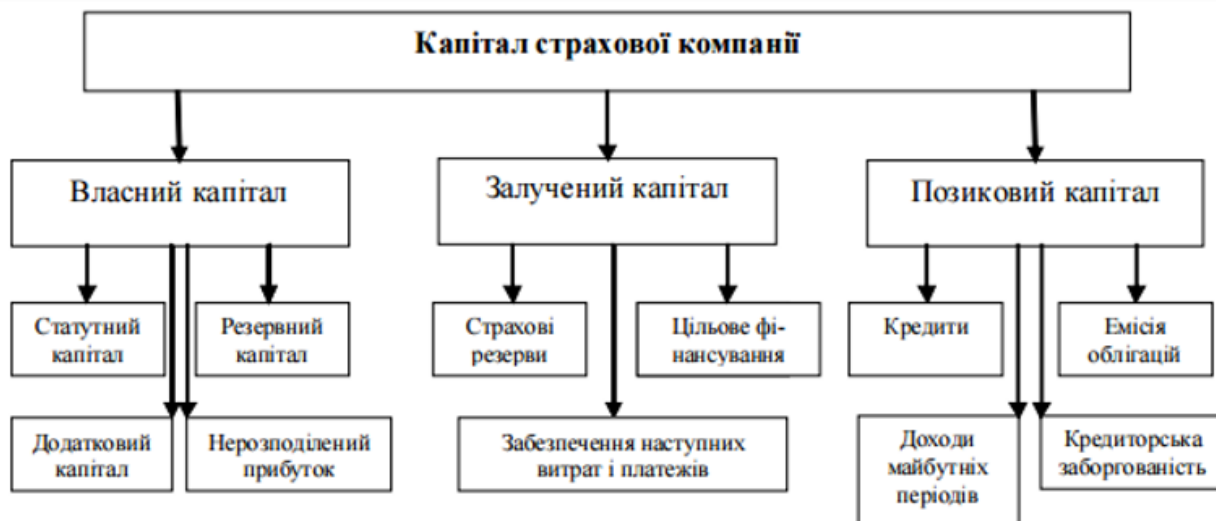

Рис. 1. Структура власного капіталу страхової компанії

Примітка. Побудовано автором на основі [1; 2; 4].

Значення статутного капіталу і в цілому вільних резервів не зменшується і тоді, коли страховик діє на ринку тривалий час. Їх роль у забезпеченні фінансової стійкості поточної діяльності не менш важлива, ніж роль страхових резервів, так як навіть найточніший розрахунок страхових резервів є лише припущенням, і в силу цього навіть за умови стабільного портфелю та надійних статистичних обґрунтувань зберігається небезпека коливання збитковості в несприятливу для страховика сторону. Це може бути наслідком його невдалої тарифної політики, небажаних змін у структурі договорів, знецінення активів (нерухомості, цінних паперів тощо) в силу погіршення загальної економічної ситуації, пред'явлення страхувальниками додаткових претензій по страхових виплатах, які страховик вже вважав врегульованими тощо. До того ж ситуація може скластися таким чином, що для підтримки своїх позицій на ринку страховику необхідно буде розширити спектр здійснюваних операцій, що вимагатиме прийняття додаткових ризиків, не забезпечених вже наявними страховими резервами, які призначені для покриття зобов'язань виключно за діючим портфелем договорів [3].

Отже, розмір власного капіталу страховика створює умови для оптимальної організації тарифної, інвестиційної та перестрахової політики компанії, забезпечуючи, таким чином, фінансову стійкість страховика.

Література

1. Базилевич В. Страхування: підручник / В. Базилевич, К. Базилевич, Р. Пікус та ін. / За ред. В. Базилевича; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
2. Міждисциплінарний словник зі страхування та ризик-менеджменту / [Р. В. Пікус, Н. В. Приказюк, О. М. Лобова та ін.]; за наук. ред. проф. Р. В. Пікуса. – К.: Логос, 2015. – 508 с.
3. Слепухина Ю. Э. Принципы формирования собственного капитала страховой организации и его значение для регулирования уровня финансовой устойчивости / Ю. Э. Слепухина // Известия Уральского государственного экономического университета. – 2006. – № 1 (13).
4. Ткаченко Н. В. Забезпечення фінансової стійкості страхових компаній: теорія, методологія та практика: монографія / Н. В. Ткаченко. – Черкаси: “Черкаський ЦНТЕІ”, 2009. – 570 с.

Баран О. А.

Науковий керівник: Налукова Н. І., к.е.н., доцент
Тернопільський національний економічний університет

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ СТРАХОВИКА: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Забезпечення стабільного функціонування страхового ринку можливе за умов подальшого зміцнення і вдосконалення фінансового потенціалу, ліквідності, платоспроможності та конкурентоспроможності на основі стійкого розвитку страховиків. За цих умов важливим є розв'язання багатьох теоретичних та практичних питань розвитку українських страховиків.

Виходячи із змісту основних завдань фінансового менеджменту, можна констатувати, що фінансовий потенціал виступає основним об'єктом фінансового управління, а правильний вибір тактики та стратегії управління ним є значним внутрішнім фактором фінансової стійкості страхової компанії. Саме тому потрібно розкрити концептуальні засади формування раціональної політики управління фінансовим потенціалом страхових компаній.

При формуванні фінансового потенціалу страхової компанії потрібно виходити з основних чинників, які впливають на його кількісний і якісний стан і, в свою чергу, зумовлюють рівень фінансової стійкості страхової організації в конкретному періоді. До таких чинників більшість економістів відносять величину внесеного статутного капіталу страхової компанії, розрахований у встановленому порядку розмір страхових резервів з метою гарантії страхових виплат, наявну у відповідності із стратегією і тактикою страхової компанії структуру її страхового портфеля, систему перестрахування страхових ризиків,